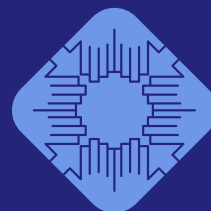

حقوق کارگران در ایران

فصلنامه ۲۲

تابستان ۱۴۰۱

فهرست مطالب

۴	مقدمه
۵	کلیات
۷	اعتراضات
۱۸	سرکوب فعالان صنفی و کارگری
۲۱	کارگران مهاجر
۲۲	حوادث کار: روزهای مرگبار کارگران

حقوق کارگران در ایران

شماره ۲۲، تابستان ۱۴۰۱ / ژوئیه - سپتامبر ۲۰۲۲

مقدمه

این بیست و دومین خبرنامه کارگری است. خبرنامه از شماره ۱۵ به صورت فصل‌نامه منتشر می‌شود. تمرکز خبرنامه کارگری بر روی این نکات عمده است: امنیت و سلامت در محل کار، انواع تبعیض در حوزه کارگری، مسائل مربوط به کار زنان، کودکان کار، بیکاری، تعویق و یا عدم پرداخت دستمزدها، و نیز موضوع سازماندهی و اعتراضات کارگری.

زمانه به شکل پیگیر اخبار کارگری در ایران را گزارش می‌کند. خبرنامه‌های زمانه می‌کوشند یک «تصویر بزرگ» از موضوع حقوق کارگران ایران ارائه کنند. گزارش پیش رو رخدادها و روندهایی را در محدوده تقریبی تابستان ۱۴۰۱ / ژوئیه تا سپتامبر ۲۰۲۲ در برمی‌گیرد. خبرنامه مدعی پوشش کامل همه رخدادها نیست.

در فوریه / بهمن ما چهارمین [خبرنامه سالانه](#) را منتشر کردیم. علاوه بر این در سال گذشته سه ویژه‌نامه با موضوع وضعیت [پرستاران](#)، [سرکوب مزدی در ایران](#) و [بازنشستگان در هزارتوی فقر](#) منتشر کردیم. تمامی خبرنامه‌ها و ویژه‌نامه‌ها را می‌توانید از [صفحه حقوق کارگران زمانه](#) دریافت کنید.

برجام خلاف انتظار به نتیجه نرسید تا تحریم‌های وضع شده علیه اقتصاد نحیف شده و آسیب دیده ایران همچنان پابرجا بماند و و مردمان جان به لب رسیده از بحران معیشتی، اندک امیدشان را به بهبود وضعیت از دست بدهند.

در یک سالگی دولت ابراهیم رئیسی (عضو هیئت مرگ کشتار زندانیان سیاسی در دهه ۶۰)، تخلف‌های مالی در وزارتخانه مسکن فاش شد. رئیسی وعده کرده بود که این وزارتخانه سالانه یک میلیون خانه ارزان‌قیمت برای حل بحران مسکن بسازد. این رسوایی مالی در شرایطی رخ داده که بحران مسکن وخیم‌تر شده و سهم مسکن در سبد هزینه خانوار به ۷۰ درصد رسیده است.^۱ به نظر می‌رسد دولت از وعده آغازین خود مبنی بر خانه‌دار کردن شهروندان بی‌سر و صدا عقب‌نشینی کرده است. سیاست دولت مبنی بر کنترل بازار اجاره هم بی‌ثمر بوده است. دولت رئیسی سقف افزایش اجاره مسکن در شهرهای بزرگ را ۲۵ درصد اعلام کرده بود اما مستاجران در فصل جابجایی ناچار شدند ودیعه و اجاره ماهیانه بسیار بیشتری (بیش از دو برابر ودیعه و اجاره سال گذشته) پرداخت کنند. نتیجه این وضعیت افزایش ملموس نرخ مهاجرت از مناطق به نسبت برخوردار شهری به حاشیه شهرها و مناطق بدون امکانات بوده است.

اثر تورمی حذف ارز ترجیحی بر دو گروه کالاهای خوراکی و سلامت نمایان‌تر شد. تورم مواد خوراکی در مرداد همچنان بالاتر از ۸۰ درصد (۸۴ درصد) گزارش شد.^۲ این شاخص برای گروه لبنیات که کاهش سرانه مصرف آن پیش از این نیز گزارش شده بود، ۱۱۱ درصد گزارش شد. دولت که در قانون بودجه به تثبیت قیمت مواد غذایی بر اساس نرخ شهریور ۱۴۰۰ مکلف شده بود، در لایحه اصلاح قانون بودجه از این وعده نیز عقب‌نشینی کرد.

نرخ تورم کالاهای سلامت نیز نسبت به مرداد ۱۴۰۰ حداقل ۳۹/۶ درصد افزایش یافت. نرخ دارو نیز پس از اجرای طرح دارویار افزایش یافته است.

در چنین وضعیتی حکومت سرکوب را تشدید کرده است. خشونت حکومتی علیه زنان آشکارا شدت گرفته است. در تیر ماه شماری از زنان معترض به حجاب اجباری بازداشت شدند. سپیده رشنو، از معترضان به حجاب اجباری شکنجه شد. مهسا امینی پس از بازداشت از سوی ماموران پلیس گشت ارشاد، در بیمارستان جان باخت. آزار و بازداشت اقلیت‌های دینی همچون بهاییان و مسلمانان سنی شدت گرفت. حکومت شمار زیادی از بهاییان را بازداشت کرد. ماشین اعدام با سرعت بیشتری جان زندانیان را گرفت. بازداشت یا احضار به زندان فعالان مدنی، سیاسی، دانشجویی و کارگری هم همچون فصل‌های قبل بخشی از سیاست سرکوبگرانه حکومت بود. چند تن از فعالان دانشجویی از جمله یاشار دارالشفاء، ابوالفضل نژادفاتح و هستی امیری به زندان احضار شدند. لیلیا حسین‌زاده بار دیگر بازداشت شد. در کردستان فعالان کارگری و حقوق قومی(ملی) احضار و بازداشت شدند.

آرش گنجی و بهنام موسیوند از زندان اوین به زندان رجایی‌شهر تبعید شدند. بهنام موسیوند در اعتراض به وضعیت خود اعتصاب غذا کرد. محمد حبیبی، جعفر ابراهیمی، رسول بدافی از اعضای کانون‌های صنفی معلمان، رضا شهابی و حسن سعیدی دو عضو هیئت مدیره سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و کیوان مهتدی، مترجم و پژوهشگر مدافع حقوق کارگران همچنان تحت فشار نهادهای امنیتی در حبس قرار دارند، و به رغم پایان بازجویی‌ها، از آزادی آنها جلوگیری

۱ [اقتصاد ۲۴](#)، ۱۶ تیر ۱۴۰۱

۲ [مرکز آمار ایران](#)، گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده مرداد ۱۴۰۱

می‌شود. سپیده قلیان که در جریان اعتراضات کارگران نیشکر هفت‌تپه بازداشت و به زندان محکوم شده بود هم در زندان اقدام به اعتصاب غذا کرد.

تداوم بحران بی‌آبی موجب اعتراضات مردمی در چند شهر، از جمله همدان، شهرکرد، ارومیه، اصفهان و بهبهان شد. کشاورزان در استان‌های اصفهان، کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری و خوزستان همچنان به سیاست‌های ناعادلانه دولت در تقسیم آب و تخصیص حقابه کشاورزان به صنایع آب‌بر معترض هستند. در همدان و شهرکرد حکومت، مطابق با رویه همیشگی‌اش، معترضان به کم‌آبی و قطع یا آلوده بودن آب شرب را با خشونت سرکوب و بازداشت کرد.

دامنه اعتراضات صنفی - کارگری گسترده‌تر شد. ده‌ها واحد تولیدی و صنعتی بزرگ، از جمله صنایع نفت و گاز، فولاد، معدن و ... کارگران تجمع یا اعتصاب کردند. بازنشستگان تامین اجتماعی نیز با اعتراضات پیوسته و فراگیر خویش سرانجام دولت را مجبور به عقب‌نشینی و پذیرش خواسته خویش یعنی بازنگری حقوق مستمری بگیران تامین اجتماعی کردند.

• کارگران قراردادی و رسمی نفت

کارگران رسمی و قراردادی بخش انرژی همچنان نسبت به عدم تحقق مطالبات مزدی و رفاهی خود معترض اند. کارکنان رسمی وزارت نفت خواستار افزایش حقوق افزون‌تر بر مصوب ۱۰ درصدی دولت هستند و از همین رو در چند مرتبه در مناطق مختلف دست به تجمع زدند و به مسئولان وزارت نفت برای اصلاح مصوبه مزدی مهلت دادند.^۳ کارکنان رسمی وزارت نفت در پروژه‌های نفت و گاز گفته‌اند در صورتی که خواسته‌شان (مبنی بر لغو مصوبه دولتی افزایش تنها ۱۰ درصدی حقوق) محقق نشود در تهران تجمع خواهند کرد.

کارگران پروژه‌های نفت و گاز و پالایشگاه‌ها نیز در ادامه مبارزات خود علیه بهره‌کشی در تابستان امسال دوباره اعتصاب کردند. وضعیت نامناسب جوی و ساعت کار طولانی در تابستان امسال موجب بدحالی و انتقال ده‌ها کارگر به مراکز درمانی شد.^۴ منابع نزدیک به کارگران از فوت حداقل دو کارگر بر اثر گرمزدگی خبر دادند.

کارگران قراردادی در پروژه‌های نفت و گاز و پتروشیمی‌ها در تیر و مرداد امسال در اعتراض به وضعیت نامساعد خدمات اسکان و غذا، دستمزد ناکافی و شرایط کاری سخت اعتصاب کردند. آنها خواستار کاهش روزهای کاری به ۲۰ روز و افزایش روزهای استراحت به ده روز هستند. شرکت‌های پیمانکاری و مقاطعه کار کارگران قراردادی را استثمار می‌کنند. مجلس شورای اسلامی که وعده کرده بود طرح استخدام کارگران قراردادی بخش دولتی را تصویب کند، تنها برای گروهی از کارگران منتسب به خانواده نظامیان شرکت کننده در جنگ ایران و عراق مجوز «تبدیل وضعیت» صادر کرده است.

جدول شماره یک- اعتراضات کارگران نفت، گاز و پتروشیمی در سه ماه گذشته

شکل اعتراض	خواسته	گروه معترض
اعتصاب در بیش از ۴۰ پالایشگاه و پروژه نفت و گاز	افزایش دستمزد کاهش روزهای کاری افزایش خدمات رفاهی بهبود کیفیت غذا و خوابگاه	کارگران قراردادی پیمانکاری پروژه‌های نفت و گاز ^۵
تجمع در مقابل ستاد مدیریت مناطق نفت‌خیز جنوب	تغییر وضعیت استخدامی از قراردادی به دائم بهره‌مند شدن از مزایا	نگهبانان چاه‌های نفتی ^۶
اعتصاب	لغو افزایش اجباری ساعت کار	کارگران اورهال پالایشگاه تهران ^۷
تجمع	پرداخت دستمزد معوق	آرام پارس پتروشیمی هنگام ^۸
تجمع	پرداخت دستمزد معوق	آبادراهان عسلویه ^۹

۳ [شورای سازماندهی اعتراضات کارگران پیمانی نفت](#)، ۲۰ مرداد ۱۴۰۱

۴ [رویداد ۲۴](#)، ۲۱ مرداد ۱۴۰۱

۵ [رادیو زمانه](#)، ۶ تیر ۱۴۰۱

۶ [شورای سازماندهی اعتراضات کارگران پیمانی نفت](#)، ۳ مرداد ۱۴۰۱

۷ [رادیو زمانه](#)، ۶ تیر ۱۴۰۱

۸ [اتحادیه آزاد کارگران](#)، ۱۸ مرداد ۱۴۰۱

۹ [اتحادیه آزاد کارگران](#)، ۴ شهریور ۱۴۰۱

• کارگران صنعت و معدن

کارگران بخش صنعت و معدن ایران به دلیل رکود اقتصادی در خطر اخراج و بیکاری قرار دارند. در آخرین گزارش مرکز آمار ایران فاش شده است که در فاصله بهار ۱۴۰۰ تا بهار ۱۴۰۱ بیش از ۱۳ درصد از شاغلان بخش صنعت به بخش خدمات رفته‌اند.

اشتغال در بخش صنعت تحت تاثیر تداوم تحریم‌ها و آزادسازی نرخ ارز بیشتر از هر زمان دیگری با تهدید روبرو است. افزایش هزینه تولید در کنار فساد مالی و حیف و میل گسترده منابع مالی حاصل از دسترنج کارگران در واحدهای صنعتی «مادر» و بزرگ، کارگران صنعتی را با خطر اخراج و از دست دادن شغل روبرو کرده است.

اختلاس ۹۲ هزار میلیارد تومانی در فولاد مبارکه سپاهان اصفهان یک نمونه از فساد مالی گسترده در واحدهای صنعتی است. تابستان ۱۴۰۰ کارگران فولاد مبارکه اصفهان در اعتراض به تاخیر در پرداخت دستمزدها، اندک بودن دستمزد و تبعیض میان کارکنان رسمی و غیررسمی برای چند روز متوالی اعتصاب کردند. نتیجه این اعتصاب برای کارگران، بازداشت و اخراج چند تن از نمایندگان کارگران بود. یک سال پس از این اعتصاب کمیته تحقیق و تفحص از شرکت فولاد مبارکه اصفهان فاش کرد که مدیران این شرکت ۹۲ هزار میلیارد تومان از درآمدهای حاصل از دسترنج کارگران را به نهادهای مذهبی و نظامی، نشریات و ... پرداخت کرده‌اند.^{۱۱}

کارگران نفت

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی به عنوان یک نهاد دولتی و شرکت توسعه سرمایه رفاه وابسته به بانک رفاه کارگران اصلی‌ترین سهامداران فولاد مبارکه اصفهان هستند.

فساد مالی در صنعت فولاد تنها به فولاد مبارکه اصفهان ختم نمی‌شود. پیش از افشای آنچه که در این شرکت نیمه دولتی گذشته است، کارگران مجتمع ملی صنعتی فولاد ایران (اهواز) نسبت به نفوذ و اثرگذاری مافیا در تولید و قیمت‌گذاری تولیدات فولادی هشدار داده و در اعتراض به این وضعیت تجمع و اعتصاب کرده بودند. کارگران گروه ملی فولاد در تیر و مرداد تابستان امسال نیز بار دیگر در اعتراض به متوقف کردن خط تولید از سوی صاحبان کارخانه، ممنوعیت ورود برخی از کارگران معترض، پرداخت نشدن حق بدی آب و هوا و اجرا نشدن طرح طبقه‌بندی مشاغل چندین روز پیاپی در مقابل ساختمان کارخانه فولاد یا نهادهای دولتی در اهواز تجمع کردند.^{۱۳}

کارگران مجتمع مس سونگون و ورزقان در استان آذربایجان شرقی هم در اعتراض به دستمزد اندک، استثمار از سوی شرکت‌های پیمانکاری مختلف و اجرا نشدن طرح طبقه‌بندی مشاغل برای چند روز پیاپی اعتصاب کردند. پلیس به تجمع کارگران معترض یورش برد، دستکم ۲۲ کارگر را بازداشت کرد و پیمانکاران نیز مانع ورود کارگران معترض به محل کار شدند. منابع خبری نزدیک به کارگران مس سونگون از اخراج دستکم ۳۰ کارگر با سابقه بیش از ۱۰ سال کار خبر دادند.^{۱۳}

کارگران واحدهای صنعتی و معدنی در دیگر شهرها نیز به پرداخت نشدن دستمزد، اجرا نشدن طرح طبقه‌بندی مشاغل، افزایش اجباری ساعت کار و دستمزد اندک اعتراض کردند. تاخیر در پرداخت دستمزد و اجرا نشدن طرح طبقه‌بندی مشاغل دو علت اصلی اعتراضات کارگران بخش صنعت و معدن بودند.

جدول شماره دو- اعتراضات کارگران بخش صنعت و معدن در سه ماه گذشته

واحد	علت اعتراض	شکل اعتراض
کشت و صنعت کارون ۱۴	عدم همسان‌سازی حقوق با کارگران عدم امنیت شغلی و قرارداد موقت	اعتصاب
داروگر ۱۵	پرداخت نشدن دستمزد توقف خط تولید	تجمع
کیش چوب ۱۶	پرداخت نشدن دستمزد	تجمع
ایران افق ۱۷	پرداخت نشدن دستمزد	تجمع
معدن کرومیت آسمینون ۱۸	بیکاری پرداخت نشدن دستمزد	تجمع

۱۲ [کانال تلگرام کارگران گروه ملی فولاد](#)، ۹ مرداد ۱۴۰۱

۱۳ [رادیو زمانه](#)، ۱۶ تیر ۱۴۰۱

۱۴ [رادیو زمانه](#)، ۱۱ شهریور ۱۴۰۱

۱۵ [رادیو زمانه](#)، ۵ تیر ۱۴۰۱

۱۶ [ایلنا](#)، ۲۷ مرداد ۱۴۰۱

۱۷ [اتحادیه آزاد کارگران ایران](#)، ۶ تیر ۱۴۰۱

۱۸ [ایلنا](#)، ۲۵ تیر ۱۴۰۱

مخابرات گیلان

تجمع	دستمزد اندک کاهش تولید تهدید کارگران به اخراج	گروه ملی فولاد ۱۹
تجمع	پرداخت نشدن دستمزد عدم امنیت شغلی	تولی پرس ۲۰
تجمع	دستمزد اندک ساعت کار طولانی	ماد ایران
اعتصاب	...	معدنی و صنعتی گل گهر سیرجان ۲۱
تجمع	اخراج ۰۶ کارگر	روغن نباتی جهان زنجان ۲۲
تجمع	حقوق اندک فروش اموال کارخانه	روغن نباتی نرگس شیراز ۲۳

۱۹ رادیو زمانه، ۶ مرداد ۱۴۰۱

۲۰ ایلنا، ۳۱ تیر ۱۴۰۱

۲۱ اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۲۶ مرداد ۱۴۰۱

۲۲ اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۷ شهریور ۱۴۰۱

۲۳ رادیو زمانه، ۳ شهریور ۱۴۰۱

اعتصاب	تاخیر در پرداخت دستمزد	اکسین استیل پارس رفسنجان ۲۴
تجمع	فروش کارخانه و بیکاری کارگران	آجر جیل کارون ۲۵
تجمع	تاخیر در پرداخت دستمزد	پارس پامچال ۲۶

• کارگران شهرداری و کارگران قراردادی

کارگران شهرداری که اغلب آنها با قراردادهای موقت و به واسطه پیمانکاران مشغول به کار هستند، بیشترین میزان دستمزد معوق را در مقایسه با کارگران دیگر بخش‌ها دارند.

در فاصله تیر تا شهریور ۱۴۰۱ کارگران شهرداری در بیش از ده شهر در اعتراض به پرداخت نشدن دستمزد، تجمع یا اعتصاب کردند. کارگران شهرداری سی‌سخت در استان کهگیلویه و بویراحمد همچنان بیشترین عقب‌ماندگی مزدی را دارند. پیمانکاران شهرداری خرمشهر هم نزدیک به یک سال و شش ماه است که حق بیمه سهم کارفرما را پرداخت نکرده‌اند.

کارگران شهرداری به دلیل پراکندگی و موقتی بودن قراردادهایشان تشکل صنفی ندارند و به همین دلیل تا به حال نتوانسته‌اند اعتراضات هماهنگ سراسری را سازمان بدهند.

جدول شماره سه- اعتراضات کارگران شهرداری در سه ماه گذشته

شکل اعتراض	مطالبه	شهرداری	شکل اعتراض	مطالبه	شهرداری
اعتصاب	۳ ماه دستمزد	شوش ^{۲۸}	تجمع	۳ ماه دستمزد ۷۱ ماه حق بیمه	خرمشهر ^{۲۷}
انعکاس رسانه‌ای	۷ ماه دستمزد ۳۵ ماه بیمه	زرنه ^{۳۰}	انعکاس رسانه‌ای	۱ ماه دستمزد ۳ ماه بیمه ۳ ماه مزایا	ایلام ^{۲۹}
اعتصاب	۸ ماه دستمزد	ویسپان ^{۳۲}	انعکاس رسانه‌ای	۳ ماه دستمزد	سرپل ذهاب ^{۳۱}
انعکاس رسانه‌ای	۶ ماه دستمزد ۴۱ سال عیدی	ایرانشهر ^{۳۴}	انعکاس رسانه‌ای تخلیه زباله مقابل ساختمان تامین اجتماعی	۴ ماه دستمزد	یاسوج ^{۳۳}

اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۹ شهریور ۱۴۰۱	۲۴
اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۸ شهریور ۱۴۰۱	۲۵
اتحادیه آزاد کارگران، ۳ مرداد ۱۴۰۱	۲۶
ایلنا، ۳۱ خرداد ۱۴۰۱	۲۷
ایلنا، ۹ مرداد ۱۴۰۱	۲۸
اتحادیه آزاد کارگران، ۲۱ مرداد ۱۴۰۱	۲۹
ایلنا، ۱۴ شهریور ۱۴۰۱	۳۰
صدا و سیما، ۱ تیر ۱۴۰۱	۳۱
مهر، ۱۴ تیر ۱۴۰۱	۳۲
تسنیم، ۱۱ مرداد ۱۴۰۱	۳۳
آفتاب نیوز، ۲۰ مرداد ۱۴۰۱	۳۴

سی سخت ^{۳۵}	۳۱ ماه دستمزد عیدی	تجمع	رودبار ^{۳۶}	۶ ماه دستمزد	انعکاس رسانه‌ای
نیشابور ^{۳۷}	دستمزد معوق	تجمع	بازیافت شهرداری تهران ^{۳۸}	نداشتن قرارداد اضافه کاری اجباری	انعکاس رسانه‌ای
اندیمشک ^{۳۹}	۲۱ ماه دستمزد	تجمع	قطار شهری اهواز ^{۴۰}	۶ ماه دستمزد	انعکاس رسانه‌ای
هویزه ^{۴۱}	۳ ماه دستمزد	انعکاس رسانه‌ای	کوهدشت ^{۴۲}	نامشخص	تجمع
شهرداری اسالم ^{۴۳}	نامشخص	تجمع	خط ۳ مترو تهران ^{۴۴}	دستمزد معوق نداشتن بیمه عدم پرداخت مزایا	اعتصاب

• کارگران و کارکنان بهداشت و درمان

موج هفتم همه‌گیری کووید ۱۹ سبب افزایش فشار دوباره به کادر درمان و پرستاران شد. وزارت بهداشت و درمان که هنوز نتوانسته مجوز استخدام پرستاران قراردادی را از سازمان برنامه و بودجه دریافت کند، بار دیگر برای جبران کمبود پرستار، پرستاران را با قراردادهای موقت ۸۹ روزه به کار گرفت. پرستاران و کادر درمان در چند شهر نسبت به صادر نشدن مجوز استخدام معترض شدند. کارورزان پزشکی نیز در اعتراض به تبعیض و حق الزحمه اندک در چند شهر تجمع کردند.

جدول شماره چهار- اعتراضات کارکنان بهداشت و درمان در سه ماه گذشته

محل اعتراض	دلایل اعتراض / خواسته‌ها	شکل اعتراض
کادر درمان خراسان شمالی ^{۴۵}	...	تجمع همزمان با سفر رئیس دولت
دانشجویان کارورز علوم پزشکی یزد علوم پزشکی بهشتی تهران ^{۴۶} علوم پزشکی مشهد علوم پزشکی اهواز	خواست کارانه کرونا خواست افزایش کمک هزینه تحصیلی	تجمع
پرستاران کرمانشاه ^{۴۷}	اخراج پس از کرونا قراردادهای موقت	تجمع

- ۳۵ [صبح زاگرس](#)، ۲۴ تیر ۱۴۰۱
- ۳۶ [رادیو زمانه](#)، ۷ شهریور ۱۴۰۱
- ۳۷ [کارگر نیوز](#)، ۴ مرداد ۱۴۰۱
- ۳۸ [ایلنا](#)، ۶ مرداد ۱۴۰۱
- ۳۹ [جماران](#)، ۱۸ مرداد ۱۴۰۱
- ۴۰ [ایلنا](#)، ۱۸ مرداد ۱۴۰۱
- ۴۱ [ایونا](#)، ۲۵ مرداد ۱۴۰۱
- ۴۲ [راه دانا](#)، ۶ شهریور ۱۴۰۱
- ۴۳ [رادیو زمانه](#)، ۱۰ شهریور ۱۴۰۱
- ۴۴ [رادیو زمانه](#)، ۹ شهریور ۱۴۰۱
- ۴۵ [اتحادیه آزاد کارگران](#)، ۲ تیر ۱۴۰۱
- ۴۶ [رادیو زمانه](#)، ۱۷ تیر ۱۴۰۱
- ۴۷ [اتحادیه آزاد کارگران](#)، ۲۳ تیر ۱۴۰۱

بیمارستان فرهنگیان تهران ^{۴۸}	شش ماه دستمزد معوق	تجمع
پرستاران بیمارستان پاستور نو مشهد ^{۴۹}	سه ماه دستمزد معوق	تجمع

• کارگران حمل و نقل عمومی

در بخش حمل و نقل جاده‌ای و ریلی، کارگران نگهداری خط و ابنیه فنی راه‌آهن که به واسطه شرکت‌های پیمانکاری مشغول به کار هستند همچنان از تاخیر در پرداخت دستمزد، حذف مزایای شغلی، عدم تامین ابزار کار از سوی کارفرما و قراردادهای موقت ناراضی‌اند. در سه ماه تابستان این گروه از کارگران در چند مرکز به صورت پراکنده تجمع کردند.

مخابرات یزد

جدول شماره پنج- اعتراضات کارکنان حمل و نقل عمومی در سه ماه گذشته

کارگران	علت اعتراض	شکل اعتراض
نگهداری خط و ابنیه فنی راه‌آهن زرنده ^{۵۰}	تاخیر در پرداخت دستمزد پرداخت نشدن مزایا	انعکاس رسانه‌ای
نگهداری خط و ابنیه فنی شرق زاهدان ^{۵۱}	تاخیر در پرداخت دستمزد پرداخت نشدن مزایا عدم تهیه لباس کار	تجمع

۴۸ رادیو زمانه، ۱۰ شهریور ۱۴۰۱

۴۹ ایلنا، ۱۴ تیر ۱۴۰۱

۵۰ ایلنا، ۴ تیر ۱۴۰۱

۵۱ ایلنا، ۲۰ مرداد ۱۴۰۱

نگهداری خط و ابنیه فنی هرمزگان	پرداخت نشدن اضافه کاری	تجمع
نگهداری خط و ابنیه فنی قم و همدان ^{۵۲}	پرداخت نشدن ۳ ماه مزد قرارداد پیمانی و موقت	انعکاس رسانه‌ای
رانندگان مینی‌بوس بندرعباس ^{۵۳}	کاهش سهمیه سوخت افزایش قیمت قطعات و لاستیک	تجمع
رانندگان اتوبوس ارومیه ^{۵۴}	...	تجمع
رانندگان کامیون کرمانشاه	کرایه بار ناکافی گرانی قطعات یدکی	تجمع
کامیون‌داران سیریک ^{۵۵}	کاهش سهمیه سوخت	تجمع
کامیون‌داران قروه ^{۵۶}	کرایه بار ناکافی	اعتصاب

• کارگران بخش دولتی و شبه‌دولتی

کسری بودجه کلان و مصوبه دولت مبنی بر افزایش ناچیز ۱۰ درصدی دستمزد کارکنان بخش دولتی از آغاز سال جاری با اعتراض کارکنان و کارگران بخش دولتی همراه بوده است. نهادهای عمومی و نیمه دولتی نیز به واسطه همین مصوبه حقوق کارگران را در نهایت ده درصد افزایش دادند.

در شرکت مخابرات که سپاه پاسداران سهامدار اصلی آن است مزایای رفاهی کارکنان کاهش یافت.

جدول شماره شش- اعتراضات کارگران و کارکنان بخش دولتی و شبه‌دولتی در سه ماه گذشته

گروه معترض	دلیل اعتراض	شکل اعتراض
------------	-------------	------------

۵۲ ایلنا، ۲۴ مرداد ۱۴۰۱ و کانال رسمی کارگران نگهداری خط و ابنیه فنی

۵۳ اتحادیه آزاد کارگران، ۱۸ تیر ۱۴۰۱

۵۴ باشگاه خبرنگاران جوان، ۶ شهریور ۱۴۰۱

۵۵ رگنا، ۲۴ مرداد ۱۴۰۱

۵۶ اتحادیه آزاد کارگران، ۳ شهریور ۱۴۰۱

تجمع در شهرهای مختلف	حذف مزایای رفاهی تاخیر در پرداخت دستمزد	کارکنان مخابرات در: یزد اصفهان ^{۵۷} ارومیه ^{۵۸} همدان ^{۵۹} بجنورد ^{۶۰} ایلام ^{۶۱} چهارمحال و بختیاری ^{۶۲} اهواز ^{۶۳} آذربایجان شرقی ^{۶۴}
تجمع	قراردادهای موقت	کارکنان قراردادی مخابرات
تجمع	قراردادهای موقت اجرا نشدن مصوبه مزد شورای عالی کار	کارگران قراردادی فشار قوی برق در زنجان ^{۶۵} خوزستان کهگیلویه و بویراحمد ^{۶۶} هرمزگان آذربایجان شرقی ^{۶۷}
تجمع	دستمزد اندک تبعیض دستمزد عدم همسان سازی حقوق	کارکنان جهاد کشاورزی ^{۶۸}
تجمع	دستمزد اندک	کارکنان بانک‌های دولتی و خصوصی ^{۶۹}
انعکاس رسانه‌ای	اخراج ۳۱ کارگر	گمرک منطقه آزاد اروند ^{۷۰}
تجمع	تاخیر در پرداخت دستمزد پرداخت نشدن مزایای شغلی	آتش نشانان کرج ^{۷۱}
تجمع	عدم همسان سازی حقوق	سرایداران مدارس ^{۷۲}

• بازنشستگان

۵۷	ایلنا، ۲ مرداد ۱۴۰۱
۵۸	اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۲۳ مرداد ۱۴۰۱
۵۹	تسنیم، ۲۷ مرداد ۱۴۰۱
۶۰	اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۲۶ مرداد ۱۴۰۱
۶۱	اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۱۴ تیر ۱۴۰۱
۶۲	اتحادیه آزاد کارگران، ۲۱ تیر ۱۴۰۱
۶۳	اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۲۶ تیر ۱۴۰۱
۶۴	اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۸ شهریور ۱۴۰۱
۶۵	ایونا، ۱۳ مرداد ۱۴۰۱
۶۶	ایلنا، ۳ مرداد ۱۴۰۱
۶۷	ایلنا، ۱۵ مرداد ۱۴۰۱
۶۸	ایلنا، ۱۴ تیر ۱۴۰۱
۶۹	دیده بان ایران، ۶ تیر ۱۴۰۱
۷۰	اتحادیه آزاد کارگران، ۱۲ مرداد ۱۴۰۱
۷۱	البرز نیوز، ۲ شهریور ۱۴۰۱
۷۲	اتحادیه آزاد کارگران، ۱۵ شهریور ۱۴۰۱؛ همان، ۶ شهریور و ۶ شهریور ۱۴۰۱

دولت سرانجام با نامه رئیس مجلس موظف شد حقوق بازنشستگان تامین اجتماعی را افزایش دهد. رئیس مجلس شورای اسلامی مصوبه هیئت دولت درباره افزایش تنها ده درصد حقوق بازنشستگان را غیرقانونی دانست.^{۷۳} پس از آن دولت وعده کرد حقوق بازنشستگان تامین اجتماعی را افزایش دهد. وعده دولت تا میانه شهریور عملی نشد.

بازنشستگان تامین اجتماعی در سه ماه تابستان به صورت مستمر به مصوبه دولت اعتراض کردند. نیروهای امنیتی در چند شهر بازنشستگان معترض را بازداشت کردند. در اهواز دستکم ۱۲ بازنشسته بازداشت شدند.^{۷۴} در کرمانشاه هم گروهی از بازنشستگان معترض بازداشت شدند. اسماعیل گرامی، فعال صنفی بازنشستگان از فروردین ۱۴۰۰ در زندان محبوس است.

دولت در حالی بازرنگری در حقوق بازنشستگان کارگری را به تاخیر انداخته است که لایحه تازه‌ای را برای افزایش حقوق کارکنان رسمی و بازنشستگان کشوری و لشکری آماده کرده است.

بازنشستگان شرکت مخابرات هم در اعتراض به حذف مزایای رفاهی و نادیده گرفتن آئین‌نامه مصوب سال ۱۳۸۹ در چند شهر تجمع کردند. شرکت مخابرات ایران که در یک قرارداد شبهه‌دار به بنیاد تعاون سپاه پاسداران و ستاد اجرایی فرمان امام واگذار شده است، مزایای کارکنان رسمی و بازنشستگان را به طور کامل پرداخت نمی‌کند. در تهران نیروهای امنیتی بازنشستگان معترض را محاصره و چند تن از آنها را به صورت کوتاه مدت بازداشت کردند.^{۷۵}

بازنشستگان هما (هواپیمایی ملی ایران) هم در اعتراض به طرح دولت برای ادغام صندوق بازنشستگی کارکنان هواپیمایی کشوری در صندوق بازنشستگی کشوری تجمع کردند.

دولت و مجلس شورای اسلامی ایران در نظر دارند قوانین بازنشستگی را به زیان بازنشستگان تغییر دهند. مرداد ماه رئیس صندوق بازنشستگی کشوری اصلاح قوانین تامین اجتماعی را ضروری دانست. پیش از این دولت و مجلس دو بار برای اصلاح قوانین تامین اجتماعی اقدام کرده بودند اما هیچ یک از این برنامه‌ها به نتیجه نرسید. هدف دولت از اصلاح قوانین تامین اجتماعی افزایش حداقل سن بازنشستگی، کاهش حقوق دوره بازنشستگی و حذف مزایای مربوط به مشاغل سخت و زیان‌آور است.^{۷۶}

• کارگران غیررسمی

رکود اقتصادی شمار کارگران اخراجی را افزایش داده است. کارگران بیکار شده برای تامین معیشت به مشاغل که «غیررسمی» نامیده می‌شود روی می‌آورند، یعنی به کارگری و رانندگی در شرکت‌های ارائه خدمات آنلاین (همچون اسنپ، اسنپ‌فود، دیجی‌کالا و ...)، به باربری در بازار، دستفروشی، نگهبانی در ساختمان‌های نیمه‌تمام بدون قرارداد و بیمه و در مناطق مرزی به کولبری.

شاغلان در بخش اقتصاد گیگ از بیمه و قرارداد کار محروم‌اند و اعتراض‌هایشان به هیچ نتیجه‌ای نرسیده است.

باربران به واسطه رکود اقتصادی درآمد کمتری دارند و کولبران در مناطق مرزی شرق و غرب هدف

۷۳ رادیو زمانه، ۲۹ تیر ۱۴۰۱

۷۴ رادیو زمانه، ۹ مرداد ۱۴۰۱

۷۵ رادیو زمانه، ۱۰ مرداد ۱۴۰۱

۷۶ رادیو زمانه، ۲۰ مرداد ۱۴۰۱

گلوله‌های مرگبار ماموران مرزبانی قرار می‌گیرند.

مدیران شهرداری تهران گفته‌اند که با طرح ساماندهی دستفروشان و اجبار آنها به ثبت‌نام در سامانه تعیین شده، باعث کاهش تعداد دستفروشان از ۲۰ هزار تا ۳۰ هزار نفر به پنج هزار و ۸۰۰ نفر در تهران شده‌اند.^{۷۷}

ماموران سد معبر در مناطق مختلف ایران برخورد خشونت‌آمیزی با دستفروشان دارند. در اهواز بازار دستفروشان با یورش پلیس تخریب شد.^{۷۸} در شیراز یک دستفروش به دست پلیس ضرب و شتم شد. شهرداری و پلیس شیراز البته هر دو منکر خشونت علیه دستفروشی شدند که ویدیوی ضرب و شتم او در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده بود.^{۷۹} در ماهشهر و ملاتانی هم دستفروشان از گزند خشونت ماموران دولتی در امان نماندند. در حصارک کرج ماموران پلیس به دستفروشان یورش بردند.^{۸۰} این رفتار در قزوین^{۸۱} و سنج^{۸۲} نیز تکرار شد. ممنوعیت دستفروشی و «ساماندهی» دستفروشان با انتقال آنها به بازارچه‌های تعیین شده بیرون از محدوده شهری و مناطق پررفت و آمد، در بسیاری از مناطق ایران در دست اجرا است.^{۸۳}

کولبران و سوخت‌بران در غرب و شرق ایران هم به سان فصل‌های قبل هدف شلیک‌های مرگبار ماموران مرزبانی قرار گرفتند.

در سه ماه تابستان (۲۰ ژوئن تا ۲۰ سپتامبر) رسانه‌ها خبری و نهادهای ناظر بر وضعیت حقوق بشر در کردستان قتل دستکم ۱۴ کولبر را گزارش کردند. تمامی کولبران با شلیک ماموران مرزی کشته شدند. ۷۷ کولبر هم بر مصدوم شدند: ۷۲ کولبر با شلیک ماموران دولتی یا سقوط از ارتفاع ناشی از تعقیب و گریز ماموران، و پنج کولبر بر اثر انفجار مین‌های باقیمانده از جنگ ایران و عراق و یا مین‌های تازه کشته شده در مرز ایران و اقلیم کردستان.

اگر به تفکیک ماه این آمار را مرور کنیم، مرداد و شهریور دو ماه مرگبار برای کولبران بود. در مرداد شش کولبر به دست ماموران مرزبانی کشته شدند.^{۸۴} شلیک‌های ماموران امنیتی و نظامی دستکم ۲۴ کولبر را در همین ماه مصدوم کرد. در شهریور ماه نیز ماموران دولتی ۸ کولبر را کشتند و ۲۴ کولبر را مجروح کردند. در تیر ماه دست‌کم ۱۷ کولبر زخمی شدند. علت مجروحیت ۱۴ تن از آنها تیراندازی ماموران بود. سه تن دیگر از کولبران نیز به دلیل سقوط از ارتفاع ناشی از تعقیب و گریز ماموران دولتی جانشان را از دست دادند.^{۸۵}

در بلوچستان نیز ماموران دولتی با شلیک مستقیم جان ۱۸ سوخت‌بر را گرفتند. ۲۷ سوخت‌بر نیز بر اثر تصادف جاده‌ای یا واژگونی خودرو به دلیل فرار از تعقیب ماموران دولتی جانشان را باختند. حداقل سه تن از سوخت‌بران جان باخته کودک بودند. در این بازه زمانی ۱۱ سوخت‌بر نیز مصدوم شدند.

شرق، ۱۹ مرداد ۱۴۰۱	۷۷
خاکزدگان، ۱۳ شهریور ۱۴۰۱	۷۸
ایرنا، ۱۷ تیر ۱۴۰۱	۷۹
اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۴ شهریور ۱۴۰۱	۸۰
اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۲۶ مرداد ۱۴۰۱	۸۱
اتحادیه آزاد کارگران ایران، ۱۲ مرداد ۱۴۰۱	۸۲
مهر، ۱۰ مرداد ۱۴۰۱	۸۳
کولبرنیوز، ۲ شهریور ۱۴۰۱	۸۴
شبکه حقوق بشر کردستان، ۱ مرداد ۱۴۰۱	۸۵

سرکوب فعالان صنفی و کارگری

در سه ماه گذشته، نهادهای امنیتی و قضایی ایران به بازداشت و صدور حکم زندان برای فعالان کارگری، اعضای تشکلهای صنفی معلمان و کارگران ادامه دادند. برخی از اعضای تشکلهای صنفی معلمان که در اردیبهشت و خرداد بازداشت شده بودند، به قید وثیقه به صورت موقت آزاد شدند.

ساره سیاهپور، فعال صنفی معلمان در استان البرز اما در شهریور بازداشت و پس از چند روز به قید وثیقه آزاد شد. سه عضو کانون صنفی معلمان در تهران، دو عضو هیئت مدیره سندیکای اتوبوسرانی و همچنین کیوان مهتدی، از پژوهشگران مدافع حقوق کارگران به رغم پایان «بازجویی» ماموران امنیتی، همچنان در زندان حبس شده‌اند. شماری از فعالان دانشجویی، روزنامه‌نگاران و فعالان مدنی همسو با کارگران در شهرهای مختلف بازداشت و یا برای اجرای حکم حبس به زندان فراخوانده شدند. در کردستان بیش از ۱۰ فعال کارگری به نهادهای امنیتی احضار شدند. در ورزقان کارگران معترض مس سونگون و در اهواز و تهران بازنشستگان تامین اجتماعی، هما و مخابرات بازداشت شدند. ده‌ها معلم و فعال کارگری در شهرهای مختلف به دادگاه احضار شدند. در واحدهای تولیدی نیز کارفرمایان بخش خصوصی و دولتی کارگران معترض را اخراج کردند. کارگران آذربایجان نیز به دلیل اعتراضات صنفی به شلاق و جریمه نقدی محکوم شدند.

جدول شماره هفت- سرکوب فعالان صنفی و کارگری در سه ماه گذشته

نوع سرکوب	نام	توضیح
تداوم بازداشت	جعفر ابراهیمی محمد حبیبی رسول بداقی مزگان سیاهپور	فعال صنفی معلمان
تداوم بازداشت	کیوان مهتدی	پژوهشگر مدافع حقوق کارگران
تداوم بازداشت	رضا شهابی حسن سعیدی	عضو سندیکای کارگران اتوبوسرانی
بازداشت	ولی‌الله محمودی ارشاد کاظم‌پور جعفر عباس‌پور مهرداد منفرد خدایی فرزاد زالی‌زاده اسماعیل ایزدخواه کاظم شاهی صالح محمدی محمد محمودی اسماعیل عبادی زیاد محمودی	کارگر مجتمع مس سونگون ^{۸۶}

بازداشت	۲۱ بازنشسته تامین اجتماعی اهواز ^{۸۷} شماری از کارکنان معترض جهاد کشاورزی شماری از کارگران سیمان کارون	بازنشسته در اهواز
بازداشت	لیلا حسین زاده	فعال صنفی دانشجویی مدافع کارگران
احضار به دادگاه	فاطمه زندکریمی صلاح حاجی میرزایی مجید کریمی رضا مرادی غیاث نعمتی رضا طهماسبی صادق کنعانی نسیرین کریمی فیصل نوری کوروش عزتی رزگار حیدری مختار اسدی آرام ابراهیمی بهزاد قوامی انوش عادل محمود صدیقی پور عزیز قاسم زاده محمد جواد حجتی سعیدی جهانبخش لاجوردی علی نهالی گلناز قدیم‌خانی	عضو تشکل‌های صنفی معلمان ^{۸۸}
احضار به دادگاه	مظفر صالح‌نیا شیث امانی آرمین شریفه زاهد مرادیان هاوژین لطیفی	فعال حقوق کارگران در کردستان
احضار به پلیس امنیت	غالب حسینی خالد حسینی مظفر صالح‌نیا نامق باباخانی خبات دهدار	فعال کارگری در کردستان

۸۷ رادیو زمانه، ۹ مرداد ۱۴۰۱

۸۸ رادیو زمانه، ۲۶ تیر ۱۴۰۱

مدافع حقوق کارگران	عسل محمدی رهام یگانه نسرین جوادی پروین محمدی یاشار دارالشفاء	احضار به زندان / اجرای حکم
مدافع حقوق کارگران	کامیار فکور	صدور حکم

کارگران مهاجر

سقوط دولت افغانستان و بازگشت دوباره طالبان به قدرت شمار آوارگان افغانستانی را که به ایران پناه آورده‌اند افزایش داده است. ایران همچنان محدودیت‌های شدیدی علیه مهاجران افغانستانی اجرا می‌کند. دولت ایران از آغاز امسال طرحی را تحت عنوان سرشماری مهاجران افغانستانی اجرا کرد. پس از پایان مهلت نام‌نویسی، وزارت کشور ایران اعلام کرد مهاجرانی را که در این طرح ثبت‌نام نشده‌اند اخراج اجباری می‌کند. ایران در ماه‌های گذشته نیز بسیاری از پناهجویان افغانستانی را اخراج کرده بود.

روزنامه هشت صبح افغانستان در شهریور ماه «رد مرزهای اجباری، دسترسی نداشتن به مکتب، سخت‌گیری در تمدید ویزا، خرید سیم‌کارت، استفاده از اینترنت و افتتاح حساب بانکی» را از مهمترین چالش‌های پناهجویان و مهاجران افغانستانی در ایران برشمرده بود.^{۸۹}

همزمان با نزدیک شدن به فصل بازگشایی مدارس، کودکان افغانستانی همچنان برای ثبت‌نام در مدرسه با مشکل روبرو هستند و برآورد می‌شود حدود ۰۰۲ هزار کودک در سن تحصیل افغانستانی در ایران از تحصیل باز بمانند.^{۹۰}

بنا به اعلام مسئولان دولتی، در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ نزدیک به یک میلیون دانش‌آموز در ایران از تحصیل باز مانده بودند. فقر اقتصادی و محرومیت از دسترسی به اینترنت و آموزش مجازی عامل اصلی افزایش کودکان بازمانده از تحصیل است.

۸۹ [هشت صبح](#)، ۹ شهریور ۱۴۰۱
۹۰ [شرق](#)، ۱۸ شهریور ۱۴۰۱

حوادث کار: روزهای مرگبار کارگران

وخیم‌تر شدن شرایط اقتصادی نرخ خودکشی در ایران را افزایش داده است. منابع دولتی به صورت رسمی افزایش آمار خودکشی کارگران را تایید نمی‌کنند اما رسانه‌های داخلی هر ماه خبرهای بیشتری از اقدام به خودکشی کارگران یا خانواده آنها منتشر می‌کنند.^{۹۱} در سه ماه گذشته، سه کارگر اخراجی پتروشیمی ایلام،^{۹۲} یک کارگر اخراجی آب و فاضلاب لاهیجان،^{۹۳} یک کارگر نیشکر هفت‌تپه که به اخراج تهدید شده بود،^{۹۴} خودکشی کردند. تاخیر در پرداخت دستمزدها، اخراج از کار، ناکافی بودن دستمزد و ناامیدی از تغییر وضعیت از جمله عوامل اصلی‌ای است که کارگران را به سمت خودکشی سوق می‌دهد.

کارفرمایان و دولت که سرکوب مزدی و شرایط معیشتی سخت را بر کارگران تحمیل کرده‌اند، با انجام ندادن وظایف قانونی خود در تامین ایمنی و امنیت شغلی و روانی کارگران، نقش اصلی را در مرگ کارگران بر اثر حوادث کار یا اقدام به خودکشی دارند.

نرخ حوادث کار در ایران بنا بر اعلام مسئولان دولتی کاهش یافته است اما آمار فوت ناشی از حوادث کار در سه ماه تابستان افزایش چشمگیری نسبت به فصل قبل داشت. تنها در طی ۴۸ ساعت در تیرماه ۱۴۰۰، ۴ کارگر جانشان را از دست دادند.^{۹۵} این روند در مرداد و شهریور ماه نیز ادامه داشت.

گرمای جانفرسا در جنوب ایران کارگران پروژهای نفت و گاز را به صورت جمعی بیمار کرد. تصادف خودرو حامل کارگران فصلی در شوشتر جان ۱۶ کارگر را گرفت.^{۹۶}

کارگران ساختمانی و چاه‌کن نیز که از بیمه تامین اجتماعی و حوادث محرومند، همچنان قربانی شرایط کاری ناپایمن هستند.

جدول زیر حوادث کاری گزارش شده در رسانه‌های داخلی ایران را نشان می‌دهد. آمار حوادث کار در ایران می‌تواند از آنچه در رسانه‌های داخلی گزارش می‌شود، بیشتر باشد.

جدول شماره هشت - حوادث کاری در سه ماه گذشته

گروه شغلی	مصدوم	مرگ
ساختمان	۱۳	۲۳
کارگاه صنعتی بزرگ	۶۹	۲۳
کارگاه‌های کوچک	۲۲	۷
معدن	۰	۶
بخش عمومی	۱۶	۱۹
کشاورزی	۱۰	۲۱
جمع	۱۳۰	۹۹

۹۱	رادیو زمانه، ۱۱ مرداد ۱۴۰۱
۹۲	رادیو زمانه، ۱۸ مرداد ۱۴۰۱؛ رادیو زمانه، ۲۳ مرداد ۱۴۰۱
۹۳	رادیو زمانه، ۹ مرداد ۱۴۰۱
۹۴	رادیو زمانه، ۲۶ تیر ۱۴۰۱
۹۵	رادیو زمانه، ۲۲ تیر ۱۴۰۱
۹۶	رادیو زمانه، ۸ شهریور ۱۴۰۱

گزارش‌های پیشین

[گزارش ۲۱](#)

[گزارش ۲۰](#)

[گزارش ۱۹](#)

[گزارش ۱۸](#)

[گزارش ۱۷](#)

[گزارش ۱۶](#)

به صفحه ویژه حقوق کارگران در ایران سر بزنید:

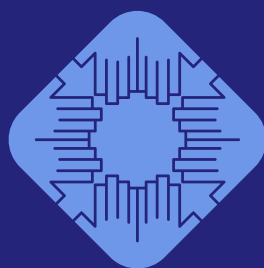
فارسی

<https://www.radiozamaneh.com/labor-rights>

English

<https://en.radiozamaneh.com/labor/>

نظرات خود را با ما در میان بگذارید. برای گزارش‌های آینده چه پیشنهادهایی دارید؟

حقوق کارگران در ایران
بنیاد رسانه‌ای زمانه